

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Huszár Márk ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Remete Gábor ügyvéd által képviselt alperes ellen vételártartozás megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. október 14-én kelt 19.G.40.481/2008/10. számú ítélete ellen a felperes részéről 12. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

A Fővárosi Ítéltábla kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 30.000 (harmincezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A peres felek 2000. január 5-én képviseleti szerződést kötöttek, melyben a felperes megbízta az alperest, hogy az általa forgalmazott árukra megrendelést vegyen fel, üzletkötői tevékenységet folytasson, ellássa a képviseletét az értékesítési területen, ahol eladott és kifizetett áruk ellenértékének nettó összege után - általában - 13 %-nak megfelelő üzletkötői jutalékot vállalt fizetni a felperes, továbbá - többek között - megállapodtak, hogy a felperes 30 + 30 napos, az alperes 30 napos felmondási idővel a szerződést bármikor felmondhatja.

A fenti szerződést utóbb a felek akként módosították, hogy az árukat az alperes közvetlenül vásárolja meg a felperestől, személyesen értékesíti a kiskereskedők

részére, és a képviseleti szerződés szerinti ügynöki díj a felperesnek fizetendő vételárból kerül levonásra.

2007. július 25. és 2007. október 5. között az alperes a felperestől 16.348.464 forint értékű árut vásárolt meg, a vételárról kiállított számlákat nem egyenlítette ki, 2007. október 15-én pedig a közöttük létrejött szerződést azonnali hatállyal felmondta. Az alperes 2007. december 7-én elszámolást készített, melyben kiindulási összegként a felé leszámlázott 16.348.464 forintot tüntette fel.

A felperes 2007. december 19-én készített elszámolást, amely szerint felé az alperes 7.797.308 forinttal tartozik, és ennek azonnali rendezésére hívta fel eredménytelenül, ezt követően a felperes 2008. január 10-én kelt levelében 8.255.183 forint tartozás megfizetését kérte, sem ez, sem az ezt követő felszólításai nem vezettek eredményre.

A felperes 2008. február 1-jén fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet terjesztett elő 8.255.183 forint és járulékai megfizetése iránt; az eljárás az alperes ellentmondása folytán perré alakult.

A felperes a keresetében 8.255.183 forint, valamint annak 2007. október 20-tól a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy a közöttük 2000. január 5-én létrejött, utóbb módosított képviseleti szerződés alapján az alperes 16.348.464 forint értékű árut vett át, ebből visszaszállított 7.236.589 forint értékben árut. A fennmaradó követelésbe a felperes beszámította az alperes felé porcelánfoglatok miatt fennálló 38.400 forintos, valamint jutalék címén keletkezett 818.292 forintos tartozását és a különbözeti összegben kérte a pénzbeli marasztalását.

A per során - figyelemmel az alperes 2008. június 18-i 4.000.000 forintos teljesítésére - a kereseti kérelmét leszállította; a teljesítést 331.593 forint lejárt késedelmi kamattartozásra, másfelől perköltségre elszámolva 6.072.076 forint és annak 2008. június 18-tól a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte; vitássá tette a 16.348.464 forint összegű számlázást, hivatkozva arra, hogy azok mellett érvényes szállítólevél vagy a számlázást alátámasztó alapbizonylat nem szerepel, így nem kizárt, hogy esetlegesen egy termék akár kétszer is leszámlázásra került. Arra az esetre, ha helytálló lenne a 16.348.464 forint kiindulási összegként, abból levezetve saját elszámolást készített 2008. október 5-én kelt, az elsőfokú bírósághoz 2008. október 13-án 8. sorszám alatt beérkezett előkészítő iratában, mely szerint 834.208 forint túlfizetése áll fenn a felperessel szemben, így a kereset elutasításának van helye.

Az elsőfokú bíróság 2008. október 14. napján kelt 19.G.40.481/2008/10. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 3.355.809 forintot, ezen összeg után 2008. június 18-tól a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt

mértékével egyező késedelmi kamatot és 1.203.000 forint perköltséget, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Ítélete indokolásában a becsatolt szerződés alapján megállapította, hogy az alperes a felperes részére kezdetben üzletkötői-ügynöki tevékenységet végzett jutalék ellenében, jogviszonyuk módosulását követően az adásvételi szerződés speciális változata jött létre közöttük; a felperes által alperes felé teljesítendő összeg nem jutaléktartozásnak, hanem vételárcsökkentésnek tekintendő, melynek eredményeként az alperes a már csökkentett összeget volt köteles vételárként megfizetni.

Megállapította, hogy az alperes 2007. október 15-i azonnali hatályú, szerződést felbontó nyilatkozata a teljesítés megtagadásának minősül, melyet a felperes tudomásul vett, így a szerződést közöttük közös megegyezéssel megszűntnek kell tekinteni. Ebből következően a Ptk. 319. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően elszámolni tartoznak, ennek során a felmondást követő időre az alperes jutalékra nem tarthat igényt. Az elszámolás körében a felperes előadását fogadta el az elsőfokú bíróság arra vonatkozóan, hogy az alperes eredeti tartozása 16.348.464 forint volt; ezen tényt az alperes a 2007. december 7-i elszámolásában maga is rögzítette, a per során sem állított határozottan kettős számlázást, továbbá ha erre sor került volna, azt nyilvánvalóan 2007. decemberében már észlelte volna. A fenti összegből az elsőfokú bíróság levonásba helyezte a visszavitt áruk 7.236.589 forintos értékét, a porcelánfogalat 38.400 forintos árát, 818.292 forint, felperes által elismert jutalékot. Az alperes fenti összeget meghaladó jutalékigényét nem találta megalapozottnak; az eredeti képviseleti szerződésből nem következett, hogy 2007. december 31-ig járt volna a részére jutalék, hiszen a szerződés nem időszakra, hanem az eladott áruk ellenértéke után rendelt jutalékfizetést, továbbá nem bizonyította, hogy a hozzá tartozó értékesítési területen lakóhellyel vagy székhellyel rendelkező személyek felperestől történő közvetlen vásárlása jutalék felszámítására adna alapot. A fentieken túlmenően a felmondása okán a jogviszonyuk azonnali hatállyal megszűnt, így az ezt követő időszakra jutalék nem jár. Nem fogadta el bizonyítottanak az elsőfokú bíróság az alperes 2007. május 17-i, augusztus 31-i és szeptember 9-i teljesítéseire hivatkozását; ekörbeni okirati bizonyítékai figyelembevételét a Pp. 3. § (4) bekezdése alapján mellőzte, továbbá utalt arra, hogy a hivatkozott befizetések olyan időpontban történtek, amikor a felperes által érvényesített követelés még csak esedékes sem volt, illetőleg nem került leszámlázásra.

Az elsőfokú bíróság az alperes védekezését abban a körben fogadta el, hogy vételárcsökkentésként érvényesítheti az általa jutaléknak nevezett követelését, amely azon áruk után illeti meg, amelyeket a felperes részére nem vitt vissza. Ezek értéke 9.111.875 forint, annak 13 %-át kitevő vételárcsökkentésre tarthat igényt, annak mértéke 1.184.544 forint. Ezen utóbbi összeggel, valamint a per során történt teljesítésével tovább csökkentve a tartozását, az elsőfokú bíróság a fennmaradó 3.355.809 forint és késedelmi kamata megfizetésére kötelezte az alperest. A 4.000.000 forintos teljesítés elszámolása körében kifejtette; a felperes 2008. június 18-ig lejárt 285.170 forint kamattartozásra lett volna jogosult, perköltséget azonban előre nem számíthatott fel, arról ugyanis a bíróság a Pp. 77. §-a szerint az eljárást

befejező határozatában dönt, és csak azt követően válik annak kifizetése esedékessé.

Az ítélet ellen mindkét peres fél fellebbezést terjesztett elő; az alperes a fellebbezés késedelmes előterjesztése miatt igazolási kérelmet nyújtott be. A Fővárosi Ítéltábla a 10.Gf.40.045/2009/3. számú végzésével az alperes igazolási kérelmét és az ítélet ellen benyújtott fellebbezését hivatalból elutasította, a fenti határozatot a Legfelsőbb Bíróság 2009. június 16. napján kelt Pf.VI.24.613/2009/2. számú végzésével helybenhagyta.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, az alperesi marasztalás tőkeösszegének 4.540.353 forintra történő felemelését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az elszámolás során tévesen helyezett levonásba vételárcsökkentés címén 1.184.544 forintot; alaptalanul minősített át egy ügynöki szerződésben rögzített ügynöki jutalékot vételárcsökkentéssé, figyelemmel arra, hogy vételárcsökkentés jogcímére sem az eljárás alatt, sem azt megelőzően egyik fél sem hivatkozott. Ilyen kikötés a felek megállapodásában nem szerepelt, az ügynöki, illetve az adásvételi szerződés rendelkezései, az abból eredő jogok és kötelezettségek nem egyneműek, „egymásra nem értelmezhetőek”. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság eljárása sérti a Pp. 3. § (2) bekezdésében foglaltakat, és nem felel meg a Ptk. 296. § (1) bekezdésében előírtaknak.

Az alperes fellebbezési ellenkérelemnek nevezett beadványában a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.045/2009/3. számú végzésével elutasított fellebbezésében előadottakat ismételte meg.

A Fővárosi Ítéltábla a jogorvoslati eljárás során az alperes marasztalására vonatkozó ítéleti rendelkezéseket - joghatályos fellebbezés hiányában - nem vizsgálta, az elsőfokú bíróság határozata ebben a körben a Pp. 228. § (3) bekezdése alapján jogerőre emelkedett, a felperesi fellebbezés folytán a kereset vitatott részbeni elutasítására vonatkozó döntés megalapozottságát bírálta felül.

A felperes fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel érintett körben a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, és helytálló az abból levont jogi következtetése is.

Az elsőfokú bíróság a per azon nem vitás adatai alapján, miszerint a 2000. január 5-én írásba foglalt képviseleti szerződést a peres felek utóbb szóban akként módosították, hogy a felperes által forgalmazott árukat az alperes közvetlenül vásárolja meg a felperestől, személyesen értékesíti a kiskereskedők részére és a képviseleti szerződés szerinti ügynöki díj a felperesnek fizetendő vételárból kerül

levonásra, helyesen állapította meg, hogy közöttük a Ptk. 365. § (1) bekezdése szerint minősülő ingó adásvételi keretszerződés jött létre.

Nincs peradat arra vonatkozóan, hogy a szerződésmódosítás a felmondásra vonatkozó korábbi szabályozást érintette volna - az eredeti, írásba foglalt szerződés a felperes számára 30 + 30 napos, az alperes részére 30 napos felmondási idővel járó rendes felmondás jogát biztosította, rendkívüli felmondásról nem szólt -, tekintettel azonban arra, hogy az alperes 2007. október 15-i azonnali hatályú felmondását a felperes utóbb nem tette vitássá, nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a jogviszony megszűnésére és ebből következően az elszámolás szükségességére vont következtetést.

A Ptk. 321. § (1) bekezdésének második fordulata szerint a felmondás a szerződést megszünteti.

A Ptk. 319. § (2) bekezdése szerint a szerződés megszüntetése esetében a szerződés a jövőre nézve szűnik meg, és a felek további szolgáltatásokkal nem tartoznak. A megszűnés előtt már nyújtott szolgáltatás szerződésszerű pénzbeli ellenértékét meg kell fizetni, amennyiben pedig a már teljesített pénzbeli szolgáltatásnak megfelelő ellenszolgáltatást a másik fél még nem teljesítette, a pénzbeli szolgáltatás visszajár.

Ezen jogszabályi rendelkezésekből következő elszámolás helytállóságát - a jogorvoslati eljárás fentiekben meghatározott keretei okán - a Fővárosi Ítéltábla abban a vonatkozásban vizsgálta, hogy helye volt-e az alperes terhére megállapított vételártartozásból vételárcsökkentés címén 1.184.544 forint levonásának.

A felperes a 2008. április 21-én kelt keresetlevelében maga adta elő a szerződésmódosítás körében hogy „...ezen árukat alperes közvetlenül vásárolja meg felperestől és személyesen értékesíti kiskereskedők részére, oly módon, hogy képviseleti szerződés szerinti ügynöki díja felperes részére fizetendő vételárból kerül levonásra.”

A fenti előadását a felperes a jogorvoslati eljárás során változatlanul fenntartotta, kiegészítve azzal, a jutalék elszámolása akként történt az alperes javára, hogy a vételár 13 %-áról hozott számlát, azt egybevetették az általa megvett áruk számlájával, és a számlák összegének a különbözetére történt meg a kifizetés. A felperes jogorvoslati tárgyaláson megjelent törvényes képviselője, ... akként nyilatkozott, hogy „Amennyiben hozta volna az alperes a 16.348.464 forint vételárat és a 13 % jutalékról kiállított számlát, akkor a kifizetés a fentiek szerint megtörtént volna.”

Mindezekre is figyelemmel helytálló az elsőfokú bíróság azon következtetése, hogy az alperest az általa elvitt és ki nem fizetett áruk ellenértékének megfizetése terheli, tartozásából azonban - a fentiekben részletezett megállapodásuk szerint - levonásba kell helyezni a vételár összegének 13 %-át, mely - elnevezésétől függetlenül - tartalmilag vételárcsökkentésnek, vételárcsökkentésnek minősül.

A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla rámutat arra, az elszámolás szerződésben rögzített módja alkalmazásának a szükségességén nem változtat az, hogy a peres felek az elszámolás körében megegyezésre nem jutottak, és a felperes az igényérvényesítés érdekében bírósághoz fordult; a bíróságnak a jogszabályokkal összhangban, de alapvetően - amennyiben azok a jogszabályi rendelkezéseket nem sértik - a szerződési rendelkezések figyelembevételével kell a jogvitát elbírálnia, az elszámolást megejtenie. Az elsőfokú bíróság ennek megfelelő döntése okán alaptalan a felperes fellebbezési okfejtése a Pp. 3. § (2) bekezdésében foglaltak megsértésére.

Nem osztja a Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezési érvelését a Ptk. 296. § (1) bekezdésében foglaltak megsértésére sem; az alperesnek járó vételárendmény a részéről fennálló pénzkövetelés, tehát egyenmű a felperes vételár jogcímén támasztott pénzkövetelésével, így nem áll fenn a követelések beszámítást kizáró természetbeni különbözősége.

Tekintettel arra, hogy a fellebbezésben előadottak eltérő tényállás megállapítására és jogi következtetés levonására nem adtak alapot, a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel támadott rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperes jogorvoslati perköltsége megfizetésére, amely a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésében foglaltak figyelembevételével megállapított, általános forgalmi adót is tartalmazó jogi képviseleti munkadíjból áll.

Budapest, 2009. szeptember 29.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s. k.,
előadó bíró

Dr. Rédei Anna s. k.,
bíró